

Til Borgmestrene og kommunaldirektørerne i
ejerkredsen bag Midtjyllands Lufthavn A.m.b.a.
N. O. Hansens Vej 4
7470 Karup J.

Karup, den 20. juni 2019

Opfølgning på ejerkommunernes kapitalindskud og udviklingsperspektiver i Midtjyllands Lufthavn A.m.b.a. i Karup.

Ejerkredsen af kommuner bag Midtjyllands Lufthavn A.m.b.a. vedtog i august 2017, at yde kapitaludvidelse i årene 2018 og 2019 på 6 mio. kr./år, til likviditetsmæssig dækning af de budgetterede driftsunderskud. Dermed har kommunerne glædeligvis sikret medfinansiering af de kommende år og med tydelig hensigtserklæring om planer for fortsat at bevare deres lokale erhvervslufthavn.

En af forudsætningerne for et kapitalindskud er, at Midtjyllands Lufthavn i hvert af årene 2018 og 2019 foretager opfølgning med ejerkommunerne ved redegørelse for status på lufthavnens økonomi i forbindelse med anmodningen om udbetalinger fra ejerkommunerne.

På den baggrund fremsendes hermed redegørelse over den økonomiske- og passagermæssige situation i indeværende år, der suppleres med oplysninger om de igangværende tiltag og forventninger til og mulige perspektiver for fremtiden.

Den økonomiske situation

Som det fremgår af vedlagte oversigt om den økonomiske situation fra seneste bestyrelsesmøde pr. 26. april 2019 og årsrapporten 2018 med kommentarer, tyder alt på, at det forventede regnskabsresultat for 2019, vil holde sig indenfor rammerne af det vedtagne budget og ejerkredsens bevilgede kapitalindskud på ca. 6 mio.kr. Underskuddet i 2018 er dog ekstraordinært belastet bla.

af den nye ferielovgivning, hvor der iht. nye krav om beregningen af skyldige feriepenge er hensat yderligere et engangsbeløb på ca. 600.000 kr. ift. sammenligningstal fra tidligere år.

Primo 2019 er 1. rate af kapitalindskud på i alt 3 mio.kr. indbetalt og ultimo juni måned 2019 fremsendes som aftalt herved anmodning om udbetaling af 2. rate som planlagt.

Den passagermæssige situation

Af vedlagte oversigt over den passagermæssige situation pr. 26. april 2019 fremgår det, at lufthavnen har en budgetmæssig forventning om i alt 75.000 afgangende passagerer, men at passagertallet er pr. 31. maj samlet set i 2019 er faldet tilbage på 2015 niveau med ca. 16% ift. samme periode sidste år, primært sfa. at DAT som privat operatør har valgt at optimere deres ruteprogram siden august 2018, generelt med 21% lavere frekvens fra 9 til 7 daglige rotationer ift. 2018, men i de 2 første måneder i år med hele 35% færre rotationer pr. dag. DAT har derved opnået en mere rentabel rutedrift, som sikrer deres fortsatte interesse i fastholdelse af en levedygtig indenrigsrute. Det medfører naturligvis, at passagerantallet ikke når de forventede 75.000 afgangende passagerer, men lufthavnen har dog til trods DAT's valgte nedgang i flyfrekvens og passagerindtægter formået at fastholde budgettet, dels ved besparelser og tilpasning af organisationen og dels ved fortsat udskydelse af investeringer i terminalbygning og udskiftning af ældre driftsmateriale iht. den udarbejdede ønskværdige investeringsplan.

Igangværende tiltag og forventninger til udvikling i fremtiden

I forlængelse af statusredøgørelsen fra 2018, er der igangsat en række tiltag og implementering af de planlagte aktiviteter i lufthavnens videre udvikling, både for opfyldelse af nye strengere EU og nationale myndighedskrav og løbende ændringer i rammebetingelser, samt i arbejdet for at skabe bedre balance i forholdet mellem indtægter og givne udgifter ved udnyttelse af kapacitet og i samarbejde med operatører og nye partnerskaber.

Midtjyllands Lufthavn har i indeværende aftaleperiode nået følgende målsatte aktiviteter og igangsætning af nye tiltag:

- På baggrund af forslag fra Midtjyllands Lufthavn, er der på nationalt plan besluttet synlig optagelse af flyruten på Rejseplanen.dk, idet der i 2018 er stiftet foreningen 'Indenrigsfly' af flyselskaber og lufthavne, der i koordineret samarbejde med organisationen bag Rejseplanen har investeret i og lykkedes med at få indarbejdet indenrigsflyruterne i onlineportalen, så det fungerer fra efteråret 2019. Med portalen bliver vores indenrigsrutes fordele på tid og pris for en rejse til København mere synlig for de 35 mio. årlige brugere af Rejseplanen.dk.
- Lufthavnen er en vigtig del af regionens infrastruktur også på erhvervsfragt med samarbejde bl.a. med JetPak, hvorfor en uddannelse af al security-personalet iht. nye myndighedskrav til fragt securityscreenere er gennemført i 2018. Lufthavnen har således investeret i eet års security efteruddannelse, så den faste pakkefragt indtægt er genetableret, ligesom rollen som områdets JetPak fragtknudepunkt for samme dag leveringer af erhvervspakker er sikret iht. nye EU EASA securityregler. I 2019 er Midtjyllands Lufthavn således som målsat EU certificeret Fragtagent og Security røntgenscreener som pakke- og cargo-hub for Region Midtjylland.
- På miljøsidens har lufthavnen en årrække minimeret sit energiforbrug i driften af terminalen, men også på flysiden har operatøren i 2018 gjort yderligere tiltag for at være bæredygtig på vores indenrigsrute til hovedstaden. DAT har investeret dels i 2 nye ATR76 passagerfly på ruten og igangsat koncept for at DAT's CPH rute fra Karup er 110% CO2 neutral – hertil er ATR flåden, som benyttes i Karup den næst mest miljøvenlige transportform til og fra Jylland til CPH.

- Kendskabet til vores indenrigsrute er forbedret yderligere i 2018 ved sidste år med den landsdækkende markedsføringskampagne i samarbejdet med de øvrige regionale lufthavne i Danmark. Kampagnen er primært betalt af CPH, ved deres initiativ til den fælles kampagne, 'Danmarks Lufthavne', som gør danskerne bedre bekendt med de gode flyforbindelser der er fra de regionale indenrigslufthavne til CPH. Kendskabet er øget, men resultatet på passagertilgang på indenrigsruterne kommer forhåbentligt snart på baggrund af investeringen, idet der i hele Danmark de sidste 2 år har været et fald i indenrigspassagertallet i alle lufthavne samlet set.
- Ved indgangen til 2018 blev Midtjyllands Lufthavn målt som nr. 1 i Verden på fly til tiden, OTP, jf. OAG's officielle målinger af branchestatistik, og lufthavnen ligger sammen med DAT fortsat relativt set i verdenstoppen med en faktisk regularitet og punktlighed på over 98%.
- Midtjyllands Lufthavns 2 årig konverteringsproces af ICAO Certificering til EU EASA's skærpede regler overfor Trafikstyrelsen, har i 2018 skulle stå sin prøve, idet lufthavnen var udtaget til 100% inspektions revision af Sikkerhedsplan og den nye certificerede Flyvepladsmanual og tilhørende ledelsessystemer til dokumentation af kvalitets- og safetystyring. Lufthavnen har bestået den fulde audit med de tilpasninger som Trafikstyrelsens inspektørrevision fandt nødvendig, og er nu én af kun 7 EU godkendte Certificerede IMC lufthavne i Danmark.
- I 2018 startede det nye reklamesamarbejde med ADibus til erstatning for AFA's ophør i lufthavnsreklame. ADibus har som ny samarbejdspartner påtaget sig investeringen i digitalisering af alle reklameflader i lufthavnsterminalen, men skaffer nye indtægter til lufthavnen.
- Cafeforpagtningen lykkedes det at få et nyt samarbejde på i starten af 2018, med den social-økonomiske virksomhed af flexjobbere, Velling Koller, så passagerservicen var intakt med et nyt selvbetjeningskoncept. Lufthavnen har dog efter forpagterens konkurs, sfa. andre svigtende aktiviteter, pr. januar 2019 igen fået lufthavnens Cafedrift tilbage i eget regi.
- Nye udlejningsaftaler har sikret maksimal lejeindtægt, da alle ekstra terminallokaler er udlejet.
- I sommeren 2018 lykkedes det at opnå en fordobling af nye charteroperatører til fire; Apollo, Bravo, Spies og Bornholmmedfly.dk, med charterrejseserier fra Midtjyllands Lufthavn og hele 4006 udbudte rejser. Den varmeste hedesommer i 100 år, fra april til oktober 2018, satte dog sit præg på alle danske lufthavnes salg af udlands charterrejser, hvilket bla. også har bevirket, at Bravo Tours flyselskab, PrimeraAir, gik konkurs efter sommerferien ligesom 18 andre Europæiske flyselskaber, ligesom DAT har valgt at indstille al charterflyvning for Apollo med solgte af flere A320 i efteråret 2018. Denne sommer har vi dog fortsat charterferieserien direkte til Bornholm, og arbejder på igen at få charterbureauerne tilbage i 2020, når de er ovenpå igen.
- I samarbejde med DAT er gennemført marketingkampagner både i 2018 og 2019 for stabilisering og forsøget på øgning af passagertallet. På trapperne er en ny branding kampagne for vores fælles 110% bæredygtige indenrigsrute hvor også terminalen vil få en 'grøn' designlinie.
- I tæt samarbejde med Aarhus Universitet, AU HE's studerende, er analyseret og videreudviklet datagrundlaget og præsentationsmaterialet for tiltrækning af nye operatører for opstart af udlandsruter. Lufthavnschefen har på flyrutemesserne Routres Europe og Connect præsenteret endnu flere relevante operatører, som der fortsat drøftes mulighederne for ruteopstart. En proces, som erfaringsmæssigt strækker sig over flere år, og indebærer detailanalyser og udarbejdelse af businesscases til sikring af både flyselskabers og lufthavnens indtjening på sigt.
- Den nye bestyrelse har i deres første funktions år igangsat et mere fokuseret strategisk sigte med initiativer omkring optimering på igangværende aktiviteter og afsøgning af nye forretningsmuligheder og potentiale ved investering også i infrastruktur i lufthavnen. Formandskabet har løbende haft opfølgingsmøder dels med DAT om udvikling af indenrigsruten, men også omkring muligheder for etablering af den nødvendige infrastruktur i form af større hangar- og værkstedsfaciliteter for tiltrækning af mere trafik i form af udlandsruter og flyservicing.

- Lufthavnen arbejder på videreudvikling af vores website, så det ved implementering af ny og bedre søgemaskine vil sikres, at alle de gode tilbud ud ad CPH bliver synlige og koblet sammen med Midtjyllands Lufthavn, så resultatet er en one-stop rejse, som starter i Karup og går via CPH direkte ud i verden.
- Lufthavnen har løbende dialog med regionens erhvervscentre og flere flyoperatører om mulighederne for opstart af nye behovsafhængige erhvervsruter til udlandet, og evt. bygning af hangarer i tilknytning til og styrkelse af nye taxi/privatjet flyaktiviteter i Midtjyllands Lufthavn.
- I 2017 blev ankomsthallen bygget om jf. krav fra Told regionen, og nye Non-Shengen regler har i 2018 bevirket, at politiets 100% kontrol kræver bygningsændringer både i afgang og ankomst.
- Som følge af vagtoptimering, sparsommelighed og nye indtægter er resultatet i 2017 forbedret, men er fortsat et underskud sfa. de uændrede rammebetingelser, hvor security til terrorforebyggelse for staten udgør 40 % og stadig stigende andel af lufthavnens driftsudgifter.
- Midtjyllands Lufthavn har foreslået indførelse af en national security investeringspulje til regionale lufthavns indkøb af nyt krævet scannerudstyr, hvilket er vedtaget i Folketingen security og ordningen den 22. juni 2018 i lufthavnen.
- I dialog og forhandling med militæret ift. samarbejdet mellem civil lufthavn på FSN KAR, er det lykkedes efter mere end 35 års civil drift af startsbanens ILS cat II, Instrument Landings Systemer, for afvikling af flytrafik i dårlig sigtbarhed, at overdrage den civile lufthavns anlæg og drift til militæret. Dette er sket i projektplanlægningen i 2018 og i forbindelse med den nødvendige nyinvestering på ca. 16 mio. kr. og driftsorganisering hos militæret i fremtiden efter endelig udskiftning af hele vores nuværende ILS-anlæg i begge retninger af startbanen på 09L/27R. Med projektets afslutning, dels teknisk i september 2019 og driftsmæssigt pr. 15. juni 2020, ved overdragelse af den civile EU EASA certificerede CNS-driftsorganisation til Forsvaret. Midtjyllands Lufthavn vil herved få en fremtidig drifts- og vedligeholdelsesbesparelse og undgået stor nyinvestering i ILS anlæg fremadrettet, med forbehold for endelige samarbejdsaftale.
- Terminalbygningen med dens sydvendte glasfacade samt den tekniske anlæg er over 27 år gammel, og har derfor været særligt udfordret i den varmeste hedesommer i 100 år og de udsigter fremtiden bringer for højere temperaturer. AT, Arbejdstilsynet har derfor givet lufthavnen påbud i 2018 om at foretage temperaturmålinger over sommeren 2018 for handlingsplan til imødegåelse af et for varmt indeklima primært for securitypersonalet i terminalen. Lufthavnen har ud fra disse analyser af indeklimaet udarbejdet handlingsplan og i 2019 investeret i delvist nyt ventilations og køleanlæg til terminalens 1. sals vestlige ende, som også vil komme vores kunder, passagererne til gode i denne sommer og fremover i ventesalen. Hertil arbejdes der på etablering af afblænding af tagvinduesfladen for erstatning af ikke funktionsdygtigt udvendigt solsejlssystem, dels for solafskærmning, og dels som ny klimaskærm på den regnvands utætte glasfacaden, så dens levetid samtidig forlænges.

Budget 2020

Budgettet for 2020 er under udarbejdelse og vil med udgangspunkt i foranstående blive forelagt bestyrelsen til 1. behandling fredag, den 13. september 2019, hvorefter anmodning om ny 2-årig aftaleperiode for kapitalindskud i 2020 og 2021 fremsendes til ejerkommunerne.

Afsluttende bemærkninger og udviklingsperspektiver

Det er fortsat bestyrelsens og ledelsens målsætning at arbejde for at bringe balance i økonomien ved øgede indtægtsgivende aktiviteter på sigt, men som en del af den trafikale service i infrastrukturen for området, er der ingen sikkerhed herfor, da det afhænger af yderligere opbakning, dels fra potentielle passagerer og operatører, og dels fra ejerkredsen i lighed med investeringer i udviklingsaktiviteter som til eksempel effektueret i 2019 i kommunerne omkring Aarhus Airport og Søn-

derborg Lufthavn, dog uden det skal stå mål med deres satsninger i lufthavnene, på hhv. 215 mio. og 285 mio. kr. over de næste 5 år, udover driftstilskud til dækning af underbalance på hhv. årligt 33 mio. og 13 mio. kr. årligt!

Her har man set den i branchen nødvendighed af at investere i opstart af ny udvikling og flere indtægtsgivende aktiviteter og incitamentsordninger for nye samarbejder, så der på sigt kan sikres en bæredygtig driftsøkonomi og ejerkommunernes fremtidige tilskud kan minimeres.

Derudover er lufthavnens økonomi til stadighed udfordret af stigende udgifter pga. skærpede EU og nationale myndighedskrav særligt på security-området og en tilsyneladende langsommere passagertilvækst end forventet på indenrigsruten, og med negative tendenser generelt i Danmark de sidste år på indenrigspassagerer.

Derfor vil der – med mindre der investeres i øgede indtægtsgivende aktiviteter og der sker ændringer i rammebetingelserne positivt for lufthavnen – også fremadrettet være behov for kapitalindskud som i nuværende størrelsesorden på ca. 6 mio.kr. årligt.

Med fokus på ejernes ønske om at kunne opnå et driftsøkonomisk break-even på sigt, har den ny bestyrelse siden tiltrædelsen i 2018 arbejdet strategisk med at afsøge mulighederne for, via investeringer i ny nødvendig infrastruktur, at kunne tiltrække supplerende indtægtsgivende flyaktiviteter. Dette vil dog kræve mindre initialinvesteringer i den alene for vores lufthavns manglende og efterspurgte fysiske infrastruktur i form af en varm hangar med mulighed for baseline flyværksted for større fly. Dette vil kunne skabe den nødvendige driftssikkerhed, som alle flyoperatører kræver i dag ift. EU-Forordning 261's erstatningsregler ved flyforsinkelser, og for at undgå tomflyvninger ved at have flere stationære fly i Karup i forbindelse med løbende flyservicering. På lidt længere sigt viser businesscases, at netop sådanne nye aktiviteter vil kunne sikre en bedre driftsøkonomi, og kunne minimere behovet for den nuværende drifts budgetterede løbende kapitalindskud fra ejerkommunerne.

Midtjyllands Lufthavn vil således også kunne skabe det nødvendige grundlag for at tiltrække operationer af udlandsruter målrettet erhvervslivets behov, gerne i lighed med de seneste år suppleret af feriecharterserier for de midtjyske borgere i ferieperioder året rundt.

Eventuelle spørgsmål til det fremsendte kan rettes til formand H.C. Østerby eller Lufthavnschefen.

Med venlig hilsen

H.C. Østerby
Formand

Frans Bjørn-Thygesen
Lufthavnschef

Bilag:

- Passagerstatistikken på pr. 31. maj 2018
- Budgetopfølgning fra seneste bestyrelsesmøde pr. den 26. april 2019
- Årsregnskab 2018